

Literatura 20. století – cours magistral, travaux dirigés / séminaire

(codes: FJB_LI3, FJB_LI3S, FJ1031, FJ1032)

Enseignante : doc. Mgr. Václava Bakešová, Ph.D.

Cours magistral – přednáška :

- představení literárních směrů ve Francii od přelomu 19. a 20. století do přelomu 20. a 21. století (charakteristika, dobový kontext, autoři, díla) – viz níže *harmonogram výuky*
- **présentation des courants / tendances littéraires du tournant du XIXe et XXe au tournant du XXe et XXIe siècles (caractéristique, contexte, auteurs, œuvres) – voir le programme du semestre plus bas**
- poznámky k přednáškám budou vloženy do Studijních materiálů ISu, aby mohly sloužit **jako podpora** pro práci s texty, nejsou však dostačujícím a jediným zdrojem pro přípravu na zkoušky (!) – viz *bibliografie na konci dokument*, **upozorňuji zvláště na *Panorama francouzské literatury*** emeritního profesora FF MU Jiřího Šrámka (naše téma = 2. díl) a na *Současnou francouzskou literaturu* D. Viarta a B. Verciera
- **les notes des cours seront mises dans les Documents du SI pour qu'elles servent de soutien pour le travail avec les textes, mais elles ne sont pas une source unique ni suffisante pour la préparation au examens (!) – voir la bibliographie à la fin du document, surtout (en français) *La littérature française au présent* de D. Viart et B. Vercier**

Travaux dirigés – seminář :

- seminář navazuje na témata přednášek, jejich obsah pomáhá zorientovat se v textech a sekundární literatuře při přípravě seminární práce
 - **séminaire lié aux CM, leur contenu aide à mieux s'orienter dans les textes et dans la littérature secondaire pendant la préparation du travail de séminaire / exposé**
 - důraz je kladen na využitelnost získaných dovedností při přípravě bakalářské práce a také na možnost přípravy na bakalářskou státní závěrečnou zkoušku, kde lit. 20. století tvoří jednu třetinu otázek z literatury.
 - **l'accent est mis sur l'utilité des compétences acquises aussi pour la rédaction du mémoire de licence et pour la préparation à l'examen d'État de littérature où le XXe siècle représente un tiers des questions.**
1. Tematická a literárně teoretická hlediska rozboru literárního textu – seminární práce vychází z pravidel, která jsou obecně platná pro písemné práce. (**analyse thématique et théorique des textes littéraires – suivre les règles de bibliographie et des notes suivant la norme APA**)
 - a. **Především je nutné dodržovat pravidla o bibliografických záznamech!!**
 - b. **Všechny převzaté informace musí být správně označeny (dle normy APA).**
 2. Srovnávání zadaných textů s jiným tematicky příbuzným textem stejného literárního období. (**Comparaisons de textes**)
 3. Analýza historického kontextu, prostoru, času, postav... (**Analyse du contexte historique, de l'espace, du temps, des personnages...**)
 4. Individuální práce s vybraným textem. (**Travail individuel avec le texte**)

Požadavky k zápočtu / Contraintes pour l'évaluation - FJB LI3 / FJ1031:

- četba 6 titulů ve francouzštině (*lecture de 6 titres en français – voir la liste du choix*) – volný výběr z níže uvedeného seznamu, z každé skupiny min. 1 titul, **jedna část Proustova románu povinná – buď návštěva divadla, nebo četba;**
- přečtení bude ověřeno testem (= **test de lecture**)

LECTURE (choisir 6 titres, au minimum 1 de chaque groupe):

I – Poésie (s'il s'agit d'un recueil, il suffit de lire 5 poèmes, mais il faut connaître leurs titres et contenus) :

- 1 – Guillaume Apollinaire – *Alcools*
- 2 – Paul Eluard – choix de poèmes
- 3 – Jacques Prévert – *Paroles*
- 4 – Pierre Emmanuel – choix de poèmes

II – Prose : (Proust – obligatoire – soit le spectacle au théâtre, soit lecture)

- 1 – Marcel Proust – *Du côté de chez Swann*
- 2 – Antoine de Saint-Exupéry – *Vol de nuit*
- 3 – François Mauriac – *Thérèse Desqueyroux*
- 4 – Eric-Emmanuel Schmitt – *Oscar et la dame rose*
- 5 – Albert Camus – *L'Étranger*
- 6 – Erik Orsena – *La grammaire est une chanson douce*
- 7 – André Breton - *Nadja*

III – Théâtre :

- 1 – Eugène Ionesco – *La Cantatrice chauve*
- 2 – Samuel Beckett – *En attendant Godot*
- 3 – Jean Genet – *Les bonnes*

Požadavky ke zkoušce / kolokviu / Contraintes pour l'évaluation - FJB LI3S / FJ1032:

- aktivní účast na seminářích – **docházka** min. 70%; (*participation active*)
- předpokládá se **domácí příprava zadaných textů** a aktivní zapojení do rozboru textů v hodinách + propojení textů s teoretickým výkladem o příslušných literárních směrech z přednášek; (*préparation de textes à domicile, activité pendant les analyses en classe, liaisons avec les informations théoriques*)
- vypracování **prezentace** na zadaného autora / zadanou autorku, následná prezentace v hodině (*présentation personnelle d'un auteur + d'une de ses oeuvres*)
- odevzdání **seminární práce – vyplněného dokument k přečtenému dílu** do 12.12.2019 (v tištěné podobě vyučující, v psané formě do Odevzdávárny); (*fiche de lecture remplie – imprimé rendue au professeur, numérique enregistrée dans le SI – date limite: le jeudi 12 décembre 2019*)
- na konci semestru **TEST = zkouška/kolokvium** – ověření znalostí literatury 20. a 21. století na základě prostudovaných textů a kontextu jejich existence (úspěšnost: min. 70%). (*évaluation par écrit – connaissances de littérature du XXe et XXIe s. à la base des textes étudiés*)

Schválená sem. práce je podmínkou pro přistoupení k testu zkoušky. (*fiche approuvée = condition d'accéder à l'examen*)

Cours - AUTOMNE 2019 (16. 9. – 13. 12. 2019)

16. 9.: Introduction
23. 9.: La littérature française au tournant du siècle Textes : Blaise Cendrars: <i>Les rythmes du train</i> ; Guillaume Apollinaire – <i>Alcools</i> ;
30.9.: STAGES
7.10.: STAGES
14.10.: Le roman de l'entre-deux-guerres Textes : Marcel Proust – <i>A la recherche du temps perdu</i> ; André Gide – <i>Nourritures terrestres</i> ; Film: François Mauriac – <i>Thérèse Desqueyroux</i> (possibilité de l'emprunter sur DVD) Présentation : Lucie Di Bartolomeo (Breton : Nadja)
21.10.: Le surréalisme ; La littérature pendant la seconde guerre mondiale André Breton – poésie; Charles de Gaulle – <i>Mémoires de guerre</i> , Vercors – <i>Le Silence de la mer</i> ; Robert Desnos – <i>Le Veilleur du Pont-au-Change</i> Présentation : Karolína Racková (Gary : La vie devant soi)
28.10.: Fête nationale
4.11.: L'existentialisme Jean-Paul Sartre – <i>La Nausée</i> , Albert Camus – <i>Jonas</i> Présentation : Barbora Rösnerová (Éluard, poésie) ; Ivana Matušková (de Beauvoir: Mémoires...)
11.11.: La prose expérimentale ; Le nouveau roman Alain Robbe-Grillet – <i>Les Gommages</i> ; Michel Butor – <i>La Modification</i> ; Raymond Queneau – <i>Un conte à votre façon</i> , Georges Perec – textes expérimentaux Présentation : Erika Winklerová (Echenoz : Au piano)
18.11.: Le théâtre absurde ; La nouvelle critique Eugène Ionesco – <i>La Cantatrice chauve</i> ; Samuel Beckett – <i>En attendant Godot</i> ; Jean Genet – <i>Les bonnes</i> ; Présentation : Anežka Šýkovrová (Duras : Hiroshima...) ;
25.11.: Le roman de la fin du XXe et du début du XXIe s. Milan Kundera – <i>L'art du roman</i> ; Sylvie Germain – <i>La Pleurante des rues de Prague</i> ; Présentation : Simona Nevrklová (Merle : La mort...)
2.12.: La poésie de la deuxième moitié du XXe s. Jacques Prévert – <i>Le Message, Cortège, Barbara</i> ; André Du Boucher – <i>Carnets</i> ; Yves Bonnefoy – <i>Ce qui fut sans lumière</i> Présentation : Natálie Seitlová (Benamou : Fentôme de Munich) ; Zannouba Banu Hossany (Le Clézio : Étoile errante)

9.12.:

Présentation : Aneta Tomšíková (Kundera) ; Nikola Hegrová (Germain : Immensités) ; Hanka Králková (Réza: Art); év. Miloslava Mišurová (Joffo ou Schmitt ?)

Témata seminárních prací:

- 1/ Anatole France – *L'île des pingouins* _____
- 2/ André Breton – *Nadja* Lucie Di Bartolomeo (14.10.) _____
- 3/ Georges Bernanos – *Les Dialogues des carmélites* _____
- 4/ Romain Gary – *La vie devant soi* Karolína Racková (21.10.) _____
- 5/ Paul Éluard – poésie Barbora Rösnerová (4.11.) _____
- 6/ Simone de Beauvoir – *Les Mémoires d'une jeune fille rangée* Ivana Matušková (4.11.)

- 7/ Nathalie Sarraute – *Enfance* _____
- 8/ Amélie Nothomb – *Acide sulfurique* _____
- 9/ Jean Echenoz – *Au piano* Erika Winklerová (11. 11.) _____
- 10/ Marguerite Duras – *Hiroshima mon amour* Anežka Sýkovrová (18.11.) _____
- 11/ Yasmina Reza – *Art* Hanka Králková (9.12.) _____
- 12/ Robert Merle – *La mort est mon métier* Simona Nevrklová (25.11.) _____
- 13/ Georges-Marc Benamou – *Le Fantôme de Munich* Natálie Seitlová (2.12.) _____
- 14/ J.M.G. Le Clézio – *Étoile errante* Zannouba Banu Hossany (2.12.) _____
- 15/ Patrick Modiano – *Livret de famille* _____
- 16/ Philippe Claudel – *Les Ames grises* _____
- 17/ Milan Kundera – *L'insoutenable légèreté de l'être* Aneta Tomšíková (9.12.) _____
- 18/ Eric-Emmanuel Schmitt – *L'enfant Noé* Milka Mišurová ? _____
- 19/ Andreï Makine – *Le testament français* _____
- 20/ Sylvie Germain – *Immensités* Nikola Hegrová (9.12.) _____

Svým podpisem potvrzují, že jsem pochopil/a instrukce k předmětům Literatura 20. století – přednáška, seminář a k jejich ukončení.

Okruhy ke zkoušce / kolokviu z francouzské literatury 20. století / Domaines et textes à étudier pour l'examen (FJB LI3S / FJ1032)

- 1/ Tournant du siècle (poésie, prose, théâtre)
 - Apollinaire – *Zone*
 - Blaise Cendrars – *Les rythmes du train*
- 2/ Surréalisme
 - André Breton – poésie, *Nadja*
- 3/ Roman de l'entre-deux-guerres (différents types de roman)
 - Marcel Proust – *A la recherche du temps perdu*
 - André Gide – *Nourriture terrestre*
 - François Mauriac – *Thérèse Desqueyroux* (1er chapitre)
- 4/ Littérature sous l'Occupation (différentes approches des auteurs)
 - Charles de Gaulle – *Mémoires de guerre*
 - Vercors – *Le silence de la mer*
 - Robert Desnos - *Le Veilleur du Pont-au-Change*
- 5/ Existentialisme
 - Jean-Paul Sartre – *La Nausée*
 - Albert Camus – *Jonas* (recommandé : *L'Étranger*)
- 6/ Nouveau roman
 - Alain Robbe-Grillet – *Gommes*
 - Michel Butor – *Modification*
- 7/ Théâtre absurde
 - Jean Giono – *Les bonnes*
 - Eugène Ionesco – *La Cantatrice chauve*
 - Samuel Becket – *En attendant Godot*
- 8/ Littérature expérimentale
 - Raymond Queneau – *Un conte à votre façon*
 - Georges Perec – *Penser / Classer*
- 9/ Roman de la 2e moitié du XXe siècle et du XXIe siècle
 - Milan Kundera – *Art du roman*
 - + quelques noms d'auteurs des présentations faites au cours du séminaire
- 10/ Poésie de la 2e moitié du XXe siècle
 - Jacques Prévert – *Le Message, Cortège, Barbara*
 - André Du Boucher – *Carnets*
 - Yves Bonnefoy – *Ce qui fut sans lumière*

Bibliographie (= matériel du départ pour mes propres notes mises à la disposition des étudiants dans le IS) :

- BRUNEL, P. (1986) *Histoire de la littérature française. XIXe et XXe s.* Paris : Bordas.
- DÉCOTE, G. (1991) *Itinéraires littéraires, XXe. Tome I, 1900-1950.* Paris: Hatier.
- DÉCOTE, G. (1991) *Itinéraires littéraires, XXe. Tome II, 1950-1990.* Paris: Hatier.
- Kolektiv autorů. (1994) *Dictionnaire Bordas de la littérature française.* Paris : Bordas.
- LEPAPE, P. (2006) *Země literatury.* Brno: Host.
- RINCÉ, B. (1992) *Langue et Litterature. Anthologie XIXe – XXe siècles.* Paris : Nathan.
- **ŠRÁMEK, J. (2012) *Panorama francouzské literatury od počátku po současnost.* Brno: Host, 2. díl.**
- ŠRÁMEK, J. (1997) *Přehled dějin francouzské literatury.* Brno: FF MU. (Příp. vydání z nakladatelství Votobia: *Francouzská literatura v kostce.*)
- VIART, D. & VERCIER, B. (2008) *La littérature française au présent.* 2e édition. Paris : Bordas.
- VIART, D. & VERCIER, B. (2008) *Současná francouzská literatura.* Praha : Garamond.

Fiche de lecture – consignes : un document séparé, mis dans le IS